

78% eldrivna skåpbilar - så gör Nederländerna

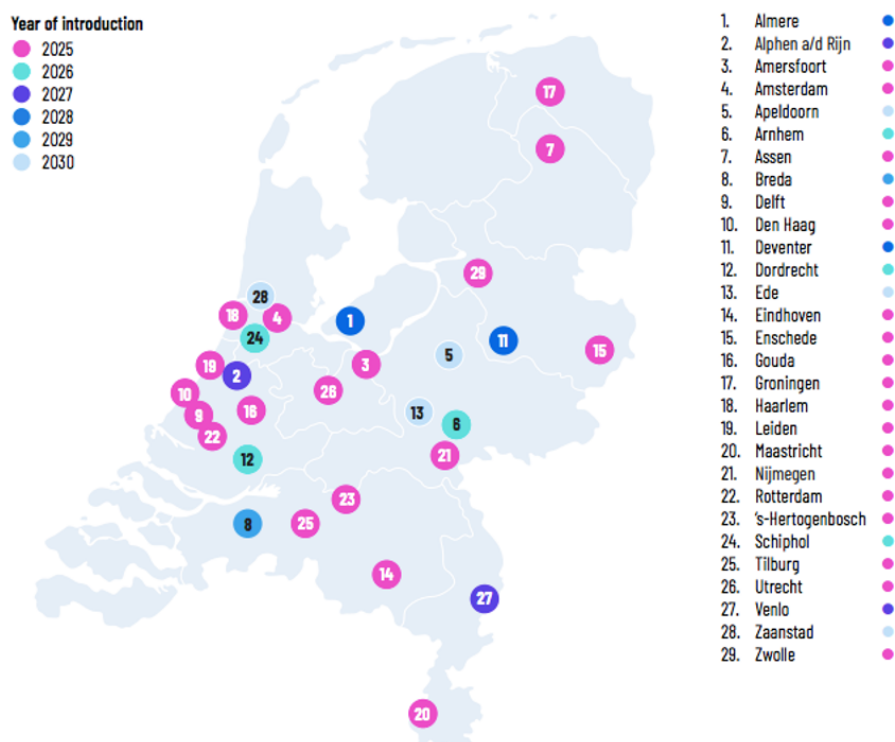
Under första halvåret 2025 var hela 78,4 % av alla nyregistrerade skåpbilar i Nederländerna batterielektriska – långt över EU-genomsnittet på 8,5 %. Dessutom stod Nederländerna för en fjärdedel av alla nya eldrivna lastbilar som såldes inom EU. Antalet registreringar ökade med hela 187,6 % jämfört med året innan, att jämföra med EU:s genomsnittliga ökning på 46,1 %.

Samtidigt brottas nederländska städer med akuta utmaningar kopplade till stadslogistiken, i linje med bredare europeiska trender. Distribution av gods i städer står för 30–50 % av luftföroreningarna från vägtransporter och cirka 35 % av transporternas totala koldioxidutsläpp. Skåpbilar står för över 80 % av den urbana godstrafiken, och den totala körsträckan inom stadslogistiken väntas öka med nästan 19 % mellan 2021 och 2035.

Dessa påfrestningar har ökat pressen på kommunerna att agera. Som svar har Nederländerna tagit fram en nationell genomförandeplan för nollutsläppszoner (ZEZ-F) med ambitiösa och mångfacetterade mål. Planen är resultatet av mer än fem års samarbete mellan staten, kommuner, näringsliv och civilsamhälle.

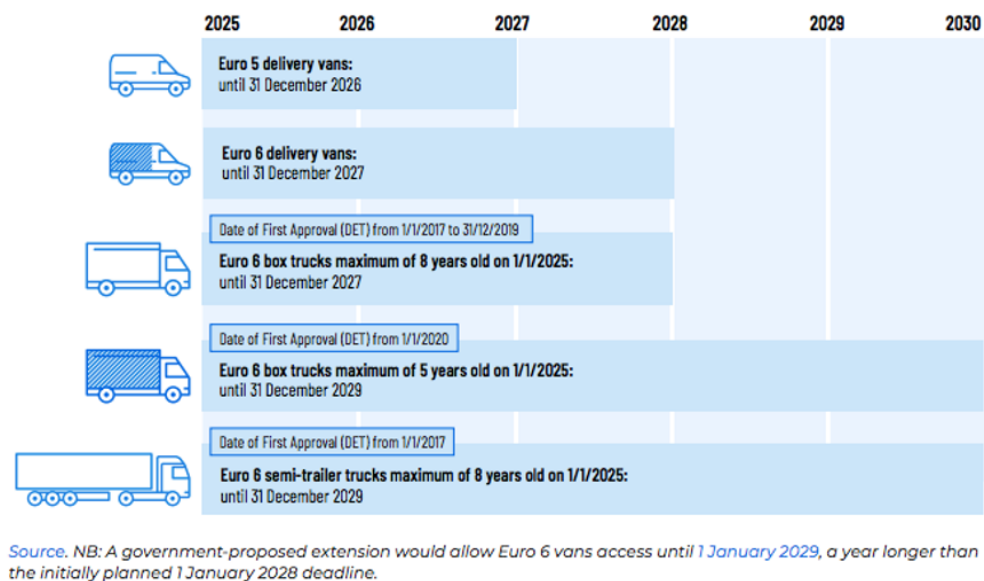
Det gemensamma arbetet ledde till att landets första nollutsläppszoner för godstrafik infördes i början av 2025. I augusti hade 18 städer redan implementerat ZEZ-F, och till 2030 väntas antalet öka till 29. Från och med 2030 beräknas zonerna minska utsläppen med cirka en miljon ton CO₂ per år. Zonernas utformning bygger på tydliga regler, ett gradvis införande samt en kombination av incitament och restriktioner.

Figure 1. Overview of existing and planned zero-emission zones for freight in Dutch municipalities

Source: Official map published by the Dutch government (as of September 2025)

Figure 2. Timeline of the phased introduction of zero-emission zones for freight

Stöd till företag under omställningen

För att underlätta övergången har flera undantag och stödsystem införts:

- **Tillfälliga undantag:** Företag kan ansöka om att köra i ZEZ-F-zoner upp till 12 dagar per år.
- **Längre undantag** kan beviljas under särskilda villkor.
- **Centraliserat system:** Den nederländska fordonsmyndigheten RDW hanterar undantag och tillstånd för att säkerställa enhetlig tillämpning i hela landet.
- **Ekonomiskt stöd:** Företag kan söka bidrag för inköp av nollutsläppsfordon.
 - Nationella program som **SEBA** (för skåpbilar) och **AanZET** (för lastbilar) erbjuder inköpssubventioner.
 - Kommuner kan erbjuda kompletterande stöd.
 - Företag kan få kostnadsfri rådgivning från experter och kommunala rådgivare.

Övervakning sker genom automatiska kameror (ANPR) och kommunala kontrollanter.

Böter för regelbrott: 120 euro för skåpbilar, 310 euro för lastbilar

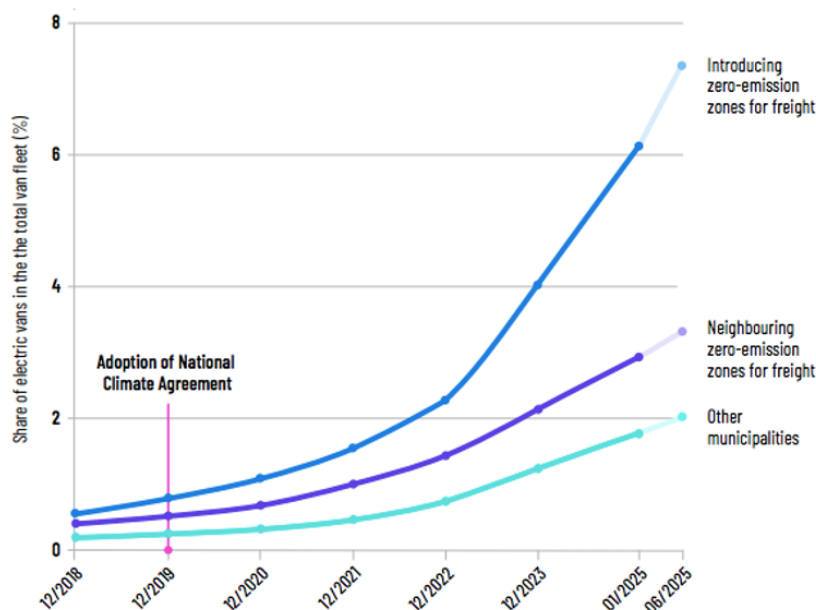
Subsidy & location	For what	Volume	Period	Conditions
National subsidies				
SEBA - national (Subsidieregeling Emissieloze Bedrijfsauto's)	Purchase/ lease of an e-van	Budget of €60 million in the last round, up to €5,000 per van	2021-24, 4 rounds in total	Entrepreneurs & NGOs only; for fully electric vans (N1 or N2)
AanZet - national (Aanschafsubsidie Zero-Emissie Trucks)	Purchase/ lease of an e-truck	Budget of €30 million per one round, up to €115,200 per van	2025-27, four rounds announced so far	Entrepreneurs & NGOs only; for fully electric trucks
Local subsidies				
Scrappage schemes (Amsterdam)	Replacement of non-electric vehicles	Budget of €1 million, up to €1500 per van	2023-25	For vans of class Euro 4 or lower
Sustainable SME subsidy (Maastricht)	Purchase of an EV/ charging infrastructure/ logistics hub subscription	Usually max €5000 per unit, €15000 per company	2025	SMEs/self-employed only, for sustainable business mobility actions
Charging infrastructure (Nijmegen)	Installing charging stations for electric vans	Usually max €1500 per unit, €4500 per company, budget for 150 charging stations	2022-24	SMEs/self-employed only, charging their own vans at their own land
Electric cargobikes (province Overijssel)	Purchase of up to two electric cargobikes	Budget of €50,000, max €1500 per bike	2024-25	Companies registered for the last 3 months at least

Därför ökar elfordon i godstrafiken

Införandet av ZEZ-F har sannolikt varit en viktig drivkraft bakom utvecklingen, i kombination med en stödjande skattepolitik:

- Från januari 2025 avskaffades undantaget från den nederländska registreringsskatten (BPM) för dieseldrivna transportbilar – medan elfordon fortsatt är undantagna.
- Fordonsskatten (MRB) för eldrivna fordon är nedsatt med 75 % under 2025.
- Företag kan utnyttja **Miljöinvesteringsavdraget (MIA)**, som ger skatteavdrag vid investering i eldrivna fordon.

Figure 4. Dutch municipalities with zero-emission zones for freight have a higher share of electric vans

Source: Regionale Klimaatmonitor, CBS. Note: For 2024 and 2025, the municipal total fleets were estimated using 2023-2025 provincial growth rates. Shares in June 2025 are calculated using the January 2025 total fleet due to lack of available data.

Resultat i praktiken

I kommuner med ZEZ-F minskade antalet registrerade fossildrivna nyttofordon med 1,5 % mellan januari 2023 och januari 2024. I kommuner utan ZEZ-F ökade antalet i stället med 1,2 %.

En rapport från Maastricht, där en ZEZ-F infördes i januari 2025, visar att antalet fordon med de sämsta utsläppsvärdena (utsläppsklass 0–4) i zonen nästan halverats sedan böterna började gälla i juli – ett tydligt tecken på skiftet mot renare alternativ.

Policyrekommendationer från Clean Cities

Till städer:

- **Ge långsiktiga signaler:** Kommunera införande av ZEZ i god tid så att företag hinner planera investeringar och fordonsbyten.
- **Standardisera regelverk:** Samarbeta med andra kommuner och staten för enhetliga regler, övergångsperioder och tillsyn.
- **Stöd omställningen:** Kombinera krav med ekonomiska incitament och rådgivning.
- **Bygg ut laddinfrastrukturen:** Erbjud publik laddning på strategiska platser, stöd laddning vid depåer och upphandla smart.

Till nationella regeringar:

- **Skapa ett nationellt ramverk för ZEZ:** Inför gemensamma regler, centraliserade undantagssystem och samordnad tillsyn.

- **Erbjud förutsägbara ekonomiska incitament:** Ge subventioner och skattefördelar för utsläppsfria fordon – och fasa samtidigt ut stödet till diesel.
- **Planera för elnätskapacitet:** Samarbeta med elnätsbolag och kommuner för att säkerställa tillgång till el.

Till EU:

- **Bibehåll ambitiösa CO₂-standarder:** Styr fordonstillverkare och transportoperatörer med tydliga krav för skåp- och lastbilar.
- **Inför krav på gröna fordonsflottor:** Ställ krav på att offentliga och stora privata fordonsflottor byter till nollutsläppslösningar – för att driva på marknadsomvandlingen.
- **Möjliggör gränsöverskridande tillsyn:** Harmonisera regler i medlemsländerna och stärk EU-direktiv så att även utländska fordon kan bötfällas effektivt.

18 nollutsläppszoner för godstransporter är redan i drift – ytterligare 29 planeras

Sedan den 1 januari 2020 har svenska kommuner möjlighet att införa upp till tre typer av miljözoner. Den striktaste, **miljözon klass 3**, liknar en nollutsläppszon (ZEZ), men tillåter även fordon som drivs med gas (CNG) och laddhybrider. Detta regelverk finns i vägtrafikförordningen och gäller i hela Sverige. Stockholms stad har planer på att införa en miljözon klass 3 i ett mindre område i innerstaden. Planerna är dock för närvarande pausade, efter ett beslut från Länsstyrelsen.